

Szerkesztési iroda:
Nagybcskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szállami részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónap ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 242. szám.

Hétfő, október 24.

A városok köztisztasága.

— október 24.

Az alföldi városok köztisztasága közmondásosan nem közmondásos. A porral küzködik valamennyi s van olyan város, ahol estefelé azért nem mennek még sétálni, mert még nem ért haza a tehéncsorda. Előbb ugyanis ki kell várni, míg a mozgó tejszarnokok által fölvert por leszáll.

Jókai már az ötvenes években figurázta az alföldi városok tisztasági viszonyait. Azt mondja egyikről, hogy hosszas huzavona után elhatározta, hogy a főterét kikövezteti. S mikor tényleg hozzáfogtak ehhez a munkához, illetve elkezdték a főteréről kihordani a szemetet: egészen rendes és jó kövezetet találtak alatta.

Ez az ötvenes években történt s azóta folyton-folyvást figurázódnak ezek az állapotok anélkül, hogy valami lényegesebb változások állanának be porbeszívási és malterköpési viszonyainkban. Mindenki tudja, aki akarja, az okát. Pénzkérdés az egész. Sok pénzzel sok köztisztaságot lehet csinálni, kevés pénzzel keveset, vagy még annyit sem.

Aki emlékezik a hetvenes évek Budapestjére, bizonyára emlékezik arra is, hogy ott sem voltak különbek az állapotok. Akkor mondta Napoleon Jeromos herceg, mikor a dunaparti szálló emeleti erkélyéig fölcsaptak hozzá az utcaseprők porfölegei:

— Vrai! Csakugyan szép nagy falu ez a város!

Budapest azóta tisztázta magát az ilyenféle gunyos megjegyzések alól, de az éppen nem került neki ingyenbe. Ma, mindent beleszámítva, egy millió koronájánál többbe van neki évente annak a rejtélynek a megoldása, hogy miként lehessen egy várost csak megközelítőleg is tisztán tartani. Drezda, a tisztaságáról ismert város évente annyit áldoz erre a célra, hogy az Montenegróban elég volna állami költségvetésnek.

Párisban külön mérnöki hivatal kezeli a köztisztaság ügyeit, Berlinben szintén külön igazgatás alatt áll, miután a tüzoltói intézménnyel kapcsolatos házi kezelés nem mutatkozott célszerűnek. Budapesten mint közegészségügyet kezelik ezt a kérdést, az ügy főnöke egy tanácsnok, a kerületekben külön köztisztasági ellenőrökkel és csapafelügyelőkkel s mindezek dolgát a kerületi előjárók tartoznak ellenőrizni.

Nálunk mindentől jó messze járunk. A város nem tehet ilyen nagy anyagi áldozatokat, aminek megfelelőleg a köztisztaság olyan tág fogalom, a melyre el lehet mondani a sad vidis, sad ne vidis rács anekdotáját: egy kicsit láttok, egy kicsit nem láttok.

Itt van például nálunk a köztisztaság s vele együtt a közegészség legfontosabb tényezője: a vízvezeték és csatornázás. Huszeznél több ember lakik együtt s az embertömeg orrába, tüdejébe csak úgy özönlik a nyitott utcai csatornák, félreeső helyek dögletes hüze s ezernyi ezer ember használja a Béga romlott vizét.

Évek óta bolyong a vízvezeték és csatornázás kérdése, de még ma is ott van, ahol volt s mi szívjuk a bűzét az utcai csatornáknak, a melyek bátran helyet

foglalhatnak minden művelt kolera-kongresszus asztalán.

Hát ezt a kérdést már igazán ideje volna megoldani. Itt nem kell sajnálni a pénzt, itt nem kell félni az áldozattól és a pótdától, mert itt a pótdó bőségesen visszatérül egészségben és tisztaságban.

Uraim, városi urak s egyéb nagyságos intézők! Fogják meg ezt a dolgot egyszer már energikusan, hadd menjünk közelebb a civilizált világhoz, hadd legyünk egy kissé tisztábbak és hadd nyujtassék meg kissé a göthös életünk.

A magyar kultúra ünnepe Verseczen.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Nagybcskerek, október 24.

Egy maroknyi magyarság küzd lenn a határszéli a magyarországi pángermanizmus várának hirdetett kies fekvésű bájós és egyre rendezettebb, rohamosan fejlődő városban: Verseczen. A pángermanizmus nem olyan veszedelmes ugyan itt, mint ahogy hirdetik, de hogy a pángermán törekvéseknek erejét vették, az az ott élő magyarságnak és vezetőinek, valamint a velük együttesen működő hazafias németiségnek az érdeme.

A magyarság s a magyar nemzeti eszme kis csapatának lelkes, szívós és energikus munkája egyre jelentősebb sikereket mutat föl s ennek eredménye az a szép kultureremény, amely szombaton és vasárnapon folyt le Verseczen.

Ekkor ünnepelte ugyanis a Verseczi Magyar Közművelődési Egyesület fennállásának negyedszázados jubileumát s ugyanakkor avatták föl ünnepiesen nevezetes és kulturális szempontból nagy jelentőségű intézményét: nyilvános könyvtárát és muzeumát. Ezt az ünnepi alkalmat egyuttal fölhasználta a Dmke arra, hogy idei rendes közgyűlését itt tartassa.

Csak a legteljesebb elismeréssel és szeretettel lehet szólni a verseczi ünnepnapokról és szerény, de agilis kulturegyesületről, a melynek lelke a fáradhatatlan lángbuzgalmu Perjessy Lajos, a verseczi közművelődési egyesület főtitkára össze van forrva a magyar nemzeti eszme térfoglalásával és sikereivel Verseczen. De irigyléssel kell különösen nekünk becskereseknek szólni a muzeumról és könyvtárról, mert míg ez a szegény város már megalkotta a tömegműveltségnek ezt a leghathatósabb eszközt, amely főképpen kulturális szempontból nagyfontosságú, addig Nagybecskereken még mindig hiányzik a magyar nemzeti műveltségnek erős vára, a modern, a nép legszélesebb rétegeit magához vonzó s művelő könyvtár és muzeum.

A versecziek kulturünnepe nagy számmal sereglettek össze sok helyről a vendégek, akiknek élén ott láttuk a magyar kultúra hivatalos és hivatott vezető kitűnősegeit is, akik mind a legteljesebb elismeréssel nyilatkoztak a tapasztalatakról.

Most adjuk itt kiküldött tudósítónk részletes jelentését az ünnepekről:

Az előeste. — Irodalmi estély.

A verseczi kulturünnepeket szombaton este jubileumi, irodalmi és művészeti estély vezette be. Az estély a Vigadó nagytermében folyt le szép számú közönség jelenlétében, amelynek sorában megjelentek a város és a környék előkelőségei, élükön Daniél Tibor báró főispánnal, aki valóban fiatalságát meghazudtoló bölcsességgel és körültekintéssel s emellett energiával, rövid főispánsága alatt is igen jelentős sikerrel intézi két város társadalmi és politikai vezetését s megnyerte mindenkinek szeretetét.

E mellett megjelent az estélyen a vendégek egy része, aki t. i. már délután megérkezett Verseczre. A vendégek körül fáradhatatlan buzgalommal és lekötélő szeretetreméltósággal

sürgőldött a város kiváló lelkes polgármestere dr. Rezucha István, akit az egész ünnep sikeréért az érdem oroszán része illet.

Az estély műsora tetszezős és művészi színvonalu volt. A verseczi férfidalegyület, a verseczi magyar dalkör és a verseczi iparosok dalegyületének kitűnő dalárdái énekeltek, Jörgné Draskóczy Ilma a temesvári kiváló poéta-asszony néhány bájós, finom versét olvasta föl, Kern Olga és Ferch Vilmos hatással zongorázott, Lendvai Miklós pedig Szabolcska Mihály néhány versét olvasta föl, miután a kitűnő költő estére nem érkezhett meg Verseczre.

A szép műsort élénk tetszéssel kísérté a közönség s zajos óvációban részesítette az előadókat s különösen a vendégeket.

Az előadás után tánc következett, amely a reggeli órákig tartott a legvidámabb hangulatban.

A verseczi közművelődési egyesület díszközgyűlése.

Az ünnep vasárnapi programját a jubiláló Verseczi Magyar Közművelődési Egyesület díszközgyűlése nyitotta meg délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében.

Ekkorra a vendégek már mind megérkeztek ugy Budapestről, valamint más helyről is, úgy, hogy a közgyűlés teljes ünnepi díszszel folytathatót le.

Ott voltak: Karátson Lajos államtitkár, Versecz város orsz. képviselője, Daniél Tibor báró főispán, Zmejnovics Gábor verseczi gör. kel. püspök, Radisics Jenő miniszteri tanácsos, a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője, dr. Fereny Zoltán egyetemi könyvtárigazgató, a muzeumok és könyvtárak országos tanácsa, Horváth Géza muzeumi igazgató, a Magyar Nemzeti Múzeum, Németh József min. oszt. tanácsos, a földművelésügyi miniszterium, Barát Armin kir. tan., a Vhosz., Árkay Kálmán az országos közművelődési tanács, Perjessy László, Zsiross Mihály, Gallovich Jenő a Dmke, Szabolcska Mihály, Jörgné Draskóczy Ilma, Lendvai Miklós a temesvári Arany János társaság, Tömörkény István a szegedi muzeum és könyvtár, Somfai János a torontáli közművelődési egyesület és Szana Zsigmond az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület képviselőjében, továbbá Scossa Dezső kir. tanfelügyelő Szeged, Pogány Mihály és Lovas Antal szerkesztők Temesvár, Bellay József városi tanácsos és Jörg Endre királyi ügyész Temesvárról és még mások.

A vendégeken kívül természetesen megjelentek a város előkelőségei és vezető férfiai is dr. Rezucha István polgármesterrel élükön, valamint a kulturegyesület tagjai nagyszámmal Paulovics István elnök és Perjessy Lajos főtitkár vezetésével, továbbá szép számú hölgyközönség.

A közgyűlést a Verseczi Magyar Dalkör kezdette meg a Szózat szabatos és művészi elénekiesével, majd Paulovics István elnök nagyhatású beszéddel megnyitotta a közgyűlést, beszédében ecsetelve a nehéz küzdelmeket s melegen méltatva Perjessy Lajos érdemeit.

Utána Guggenberger Gyula választmányi tag mondott formás és tartalmas beszédet, majd Perjessy László a Dmke alelnöke üdvözölte az egyesületet.

Erre Paulovics István válaszolt, utána ismét a dalkör elénekelte a Himnuszt s ezzel a közgyűlés véget ért.

A könyvtár és muzeum fölavatása.

A közgyűlést az ünnepek legfőbb aktsua a verseczi nyilvános könyvtár és muzeum új épületének fölavatása követte. A közönség átvonult a muzeumnak ovoidából izlésesen s igen célszerűen átalakított emeletes épületébe s itt dr. Rezucha István polgármester üdvözölte a vendégeket és közönséget, ismertette a muzeum és könyvtár történetét, hatásos szavakkal festve a fáradozást, majd kiemelte Milleker Bódognak, a muzeum igazgató-örének lelkes munkálkodását a muzeum anyagának összegyűjtése és szakszerű elrendezése körül.

Radisics Jenő min. tanácsos, a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője nevében üdvözli az új muzeumot s fejtegetve a muzeumok és könyvtárak kiváló kulturális jelentőségét, az új muzeumot átadja rendeltetésének.

HIREK.

Dr. Ferenczy Zoltán egyet. könyvtár-igazgató a muzeumok és könyvtárak orsz. tanácsa nevében köszöntötte az új muzeumot magas szárnyalású és nagyhatású beszéddel. Általános tetszés mellett fejtette ki, hogy a könyvtárak és muzeumok a tömegkultúra főszekerei, a melyekkel legeredményesebben lehet fölemelni a népet magasabb kulturális fokra. A szociális mozgalmakkal uralkodásra törekvő tömegeket előbb nevelni kell arra, hogy uralkodni tudjon, ugy. amint a trónörökösöket nevelik az uralkodásra. Ezt a nevelést végzik a muzeumok, a könyvtárak s azért minél inkább szaporítani és gyarapítani kell ezeket.

Még Németh József min. oszt. tanácsos a földmívelési miniszter, Horváth Géza a nemzeti muzeum nevében mondott üdvözlést ezzel a fölvető aktus véget ért s a közönség megtekintette a muzeumot. A muzeum négy kisebb helyiségből és egy nagyteremből áll 19948 db. régiséggel és 8019 éremmel, míg a könyvtár három teremből áll több ezer kötet könyvvel. A muzeumot a vendégek és a közönség érdeklődéssel nézték végig s a szakértők teljes elismerésüket fejezték ki Milleker Bódog igazgatóörnek.

A Dmke közgyűlése.

A muzeumavatás után a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület VII. évi rendes közgyűlése következett, amelyet Perjessy László alelnök nyitott meg határos beszéddel.

Utána a város nevében dr. Rezucha István polgármester üdvözölte a Dmke-t.

Ezután az elnök jelentette, hogy Justh Gula politikai elfoglaltsága miatt lemondott elnöki tisztségéről, amit sajnálattal vettek tudomásul s helyébe egyhangú lelkesedéssel Daniel Ernő bárót választották meg a Dmke elnökének.

Egyben több tiszteletbeli elnököt választottak, így többek közt Justh Gyulát, dr. Dellimanics Lajos és Daniel Tibor főispánokat, valamint a többi délvidéki vármegyék főispánjait. Miután Perjessy László ismertette az egyesület évi jelentését, amely bizony szegényes munkáról tanuskodik, elfogadták a zárszámadásokat s megállapították a jövő évi költségvetést.

A közgyűlés táviratilag üdvözölte védnökét József főherceget és a kultuszminisztert Zichy János grófot s egyben Lugos város meghívására elhatározta, hogy jövő évi közgyűlését Lugoson tartja.

Végül Scossa Dezső szegedi kir. tanfelügyelő szólalt föl s bírálva az egyesület működését, konstataálja, hogy az egyesület alig fejt ki kulturális munkát. Ezen változtatni kell s ezért munkatervezetet terjeszt a közgyűlés elé, amelynek fonálán a jövőre dolgozzék.

Miután a munkatervet kiadták az elnökségnek, a közgyűlés véget ért.

Az ünnepi lakoma.

Az ünnepségek színes befejezésül szolgált a déli egy óraker a Vigadóban tartott ünnepi lakoma, melyen a közönség nagy számmal jelent meg. Az ebédet az első felköszöntőt Daniel Tibor báró főispán mondotta a királyra, majd Perjessy Mihály Daniel Ernő bárót, Rezucha István Karátson Lajost, a kormányt s vendégeket köszönti föl, amit a kormány nevében Karátson Lajos köszön meg, a vendégek nevében pedig Becsey Károly, aki Rezuchát köszönti. Radisch Jenő Milleker Bódogra üriti poharát, Daniel Tibor báró főispán pedig a sajtó jelenlévő képviselőit üdvözli tartalmas tózzal, kifejtve a sajtó nagy fontosságát a kulturális életben. A főispán fölköszöntöjt Barát Ármán kir. tan. helyettes sajtóirodai főnök köszöntö meg az újságírók nevében, kiemelve Daniel Tibornak fiatalágát meghazudoló bölcseséget és tapintatát, amelylyel az ügyeket vezeti. A tózzot és az üdvözlést egyben visszahárította Perjessy Lajosra, a Délvidék szerkesztőjére és a kultúregyesület főtákarára, aki tollával is lelkesen munkálkodik a kultúráért.

Az ebéd a késő délutáni órákba nyult bele, amikor azután a vendégek egy tartalmas és a mellett színes kellemes nap emlékével oszoltak szét s ilyen főleme ő érzéssel telve utaztak el a délután és esti vonatokkal Verseczről.

Kapható Nagybecskerekben: ROSA BÉLA, FENDLER JÓZSEF fűszerkereskedésében, s más kereskedésekben

— **Személyi hírek.** Dr. Dellimanics Lajos főispán és neje Budapestre utaztak, a honnan néhány napi tartózkodásra Bécsbe mennek.

Janákó Ágoston alispán hivatalos ügyekben szintén Budapestre utazott.

— **A csendőrség köréből.** Szócs Mihály szegedi csendőrezredes ma Nagybecskerekre érkezett s itt szemlét tartott a csendőrszárny felett.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Fekete Gyuláné szül. Pap Irén auralházai all. óvónőt a misztótfalui áll. óvodához eddigi minőségében áthelyezte.

— **Izraelita istentisztelet.** A nagybecskereki izr. templomban a sátoros ünnepek utolsó napján, holnap a „Muzaf” istentisztelet délelőtt fél 10 órakor kezdődik.

— **Jegyzőválasztás** Révaujfalu a Czarina Szilárd elhalálozása folytán megüresedett jegyzői állást a napokban töltötte be a községi képviselő-testület, melynek gyűlésén dr. Tóth Béla tb. főszolgabíró elnököt. A képviselőtestület két szó ellenében 42 szavazattal Kis Károly volt sándoregyházi jegyzőt választotta meg Révaujfalu község jegyzőjének.

— **Jóváhagyott alapszabályok** A földmívelési ügyi miniszter a németelemeri Gazdakörnek alapszabályait 96193/1910. szám alatt bemutatási záradékkal látta el.

— **Uj iparendedély.** A város tanácsa, mint elsőfoku iparhatóság a szombaton délelőtt megtartott iparhatósági ülésen Serbán Demeternek kötött- és szövőtaruk eladására adott iparendedélyt.

— **A nagybecskereki tanító kör gyűlése.** A délmagyarországi tanító-egylet nagybecskereki köre f. évi november hó 3-án d. e. 10 órakor Nagybecskerekben a központi áll. elemi iskolában tartja rendes évi közgyűlést, melyre a t. tagok és tanügybarátok tisztelettel meghívattak. Ideiglenes tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó, 2. Hitelesítő és hírlaptudósító választása, 3. Uj tagok felvétele, 4. Diensti Emilia nagybecskereki áll. igazgató-tanító előadása: „Előgyakorlatok a Csáki-Jablonkay-Fovica-féle betűszekrény alkalmazásával”, 5. Szenes Adolf polg. isk. tanár előadása: „A számtan az elemi iskola V-VI. osztályában, tekintettel a matematikai oktatás reformjára irányuló törekvésekre”, 6. Bányai Jakab nagybecskereki áll. el. isk. igazgató előadása: „Szemléltető eszközök”, 7. Pénztáros jelentése a pénztár állapotáról és a lefolytatott perekről, 8. Számvizsgáló-bizottság jelentése, 9. Esetleg beérkezendő fügydarabok tárgyalása, 10. Interpellációk, 11. Indítványok. A közgyűlés előtt reggel 8 órakor választmányi gyűlés tartatik a központi áll. iskola tanácstermében. Délelőtt 9 órakor Grézlo János kir. tanfelügyelő elnöklele alatt a Steinbach alapítvány alapító levelének tárgyalása és megállapítása. Ezen a gyűlésen csak az alapítványi tagok birnak szavazattal.

A kör elnöksége itt külön is fölhívja a Steinbach alapítvány alapítói és tagjai figyelmét a fontiekre.

— **A klekki kolera szünőben.** A klekki zsilip munkások telepén kiütött kolerajárvány most már szinte megszüntnek tekinthető, mert egy hét óta nem fordult elő újabb megbetegedés s az utóbbi két napon halálesetről sem érkezett hír. Az a néhány beteg, aki a járványkórházban feküdt, nagyobbrészt már teljesen felgyógyult s még csak egy-kettő fekszik, de ezek is előrelát-hatólag pár nap múlva felépülnek. Hír szerint a hatóság megvárja míg a lábadozó betegek is teljesen felgyógyulnak, akkor azután az egész telepet alaposan fertőtleníteni fogják s feloldják a zár alól, valamint a Bégát is fölzsabadítják.

— **Vadászat.** Régen durrognak már a határokban a gyilkos fegyverek és a szegény tapsifülesek országában augusztus 15-ével már kezdetét vette az ez évi itéletidő, ám eddig csak elvéve, magányosan eserkésző Nimródokat láthattunk hol itt, hol ott a kukoricások mögöl kibukkanni, vagy pedig estánként hallottunk egy-egy durranást. Az est hajnali szundikálásból felzavart nyul eddig még elvihette sokszor tüzbekerül: bőrét, mert ha valamely szerencsés véletlen folytán a gyilkos sörét csak a füle mellett süvített el, még lehetett reménye, hogy viszontlátja honmaradt nevelten árvaít. Most, hogy a mezei munkák már befejeződtek s az egész határ a csupasz síkság képét ölti fel már nem bolyongnak a vadász urak magányosan, hanem összeállnak, formá is tervszerű összeesküvésbe és kegyelmet nem ismerve kizavarják még beteg-ágyából is a szegény párákat. Van is ilyenkor rémület a nyulvilágban, mert ezután már egyike sem fekdühetik le este anélkül, hogy remegve el ne gondolná: Talán utójára!

F. év október hó 20-án tartotta az idén ujonnan alakult „Csene és Vidéke” vadásztársas-

ság ez évi első statáriális razziját négy község határát tevő terjedelmes tarránmán. Amikor a társaságon végignéztünk, — mely a környék legbiztosabb kezű, leghidegebb vérű és többekévébé szenedélyes vadászaiból állott, — önkéntelenül is arra a réműletre gondoltunk volna, amelybe az ilyen manőver a nyulakat sodorja, ha magával nem ragad bennünket is a vadászat mámorra, mely hasonlatos a harc hevével, amikor az ember — vért kíván.

A társas vadászat csütörtök reggel 8 órakor kezdődött és a gyönyörű verőfényes őszi nap jóvoltából egész délután 3 óráig tartott. Ott voltak: Szojánovich Vazul tb. főszolgabíró, Cordier Imre földbirtokos, dr. Gruber Gyula orvos, Vidovics Géza köziz. gyakornok, Wadler Nándor szakaszmérnök és fia, Gille József járási számvéző, Kalány István járási iktató Csenéről, Mixich Vince stévia, Mixich Vince vincokov, Mixich Ferenc stévia, Mixich Imre stévia, Mixich Imre vincokov, Kaurich József, Novákovich Nándor, Mixich Sandor lenardov földbirtokosok Horvát-kécsáról, Wagner Janos földbirtokos és Szervó György postatiszt Zsombolyáról. — Ez az iustitris társaság összesen harminchét nyulat lövöldözött rakásra. — Az eredményt illetőleg, eltérők a vélemények. — Némelyek szápnak, mások soványnak mondták, míg azután Kaurich Vince horvátkécsai vendéglőjének jó borpincéje és konyhájának jótékony hatása alatt a megmerevedett po- és oppozíciók, ugyszintén a vadász urak idegei szépen engedtek, bágyultak addig, amíg az előkerült cigány hegedűszavára már teljes egyetértésben, együtt jártak a horvát hagyományos „kólót”. Oly szépen, hogy a primás elragadtatásban ott hagyta a — hegedűjét... (M.)

— **Ragadós száj- és körömfájás Torontalban.** A szarvasmarhák között vármegyészerte fellépett ragadós száj- és körömfájás rengeteg pusztításokat visz végbe az állatállományban és súlyos károkat okoz nemcsak a gazdáknak, hanem közvetve a tej- és húsfogyasztó közönségnek is, amennyiben a tej és a hú árá nagy mértékben megrágult. A vármegye állatorvosi hivatalának jelentése szerint legutóbb a következő községekben fordult elő száj- és körömfájás: Perlasz, Szerbecsanád, Offszencza, Nagygáj, Zichyfalva, Lukácsfalva, Billéd, Feketető, Kumán, Szerbneuzina, Törökkanizsa, Antalfalva, Iláncsa, Német, Németelemer, Melencze, Számos, Szerbnagyszentmiklós, Szánád, Torda, Románzásarcsa, Tomasevác, Nagybakács, Karlova, Tarras, Gyér.

Szinház.

* **Balkán hercegnője.** Rubens Pálnak itt szombaton és vasárnap bemutatott új operettjének, a Balkán hercegnőjének muzsikája nálunk is kellemesen csendült a fülekbe Igazi operett-muzsika, fűibemászó dallamokkal, melyekben nem egy ismerős motívum pajzánkodik, de hát muzsikában nincs már új a nap alatt s így szívesen hallgatjuk a bájos melódiákat. Csak az a baj, hogy Polgáréknál ma már nem lehet élvezni a muzsikát s csupa gyöngye előadást látunk, súlyosbitva kinos szerep nemtudással. Az egyes szereplők enyhítik csupán az előadásokat, mint ahogy a Balkán hercegnőjében is Mezei Margit, Remete, Szomori, Somogyi, Kassai Rózi. Kozma Hugó ezuttal elég jó volt s Galgóczy Emmának, eltekintve attól, hogy játéka most is elfogadhatlan, szintén volt néhány sikerült énekszám. A színház mindkét este tömve volt.

Törvénszék.

§ **A november havi esküdszéki tárgyalások.** A napokban már megirtuk, hogy a nagybecskereki kir. törvénszéknél már kisorsolták a nov. havi esküdteteket s hogy az esküdszéki tárgyalások november hó 7-ikén kezdődnek meg.

A bíróság most tüzte ki a három első tárgyalás napját, mely november 7., 8. és 9-ike lesz, amikor a következő ügyek kerülnek az esküdszék elé:

November hó 7-ikén: szándékos emberölés büntetével vádolt Miksa Péter bűnygye.

November hó 8-ikán: Szándékos emberölés büntetével vádolt Vidrics István tarrasi lakos bűnygye.

November 9-én: Szintén szándékos emberölés büntetével vádolt Lyubics Milován módosi lakos bűnygye.

A bíróság eddig csak ezt a három ügyet tüzte ki, valószínű azonban, hogy még néhány más bűnygy is tárgyalásra fog kerülni.

Creme de Beurre Parisienne
(Parisi Vaj-Creme) Ara 3 korona
Cosmetikában korszakalkotó találmány.

Az arcbőr minden abnormális tisztálanságát (vörös orr, szeplő, bibircs, ránc, stb.) **14 nap alatt eltünteti.**
Paris elite kedvenc toilette cikke.

Főraktárak:
Paris: Rue Rigoletto 7.
London E. C.: Idol Lane 7-8.
New-York: Sohn Street 90.
Mailand: Via Aurelio Saffi 9.
Wien: G. R. Fritz.
Budapest: Török A.

Nagybecskerek Nikolits E. gyógyszerháza, Gabona-tér.
Prospektus gratis.

TÁVIRATOK

A politikai élet.

Budapest, okt. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai életben nevezetesebb esemény nincsen. Simán folynak a delegáció tárgyalásai s az érdeklődés most inkább a pénzügyminiszternek szerdán elmondandó exposéja felé irányul, mivelhogy politikai körökben úgy vélik, hogy a miniszter ki fog terjeszkedni az összes pénzügyi kérdésekre, nevezetesen a banktárgyalásokra, valamint a monopóliumokra is.

A delegáció köréből.

Budapest, október 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a magyar delegáció hadügyi albizottsága Zichy Ágost gróf elnöklésével folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását. Az ülésen a magyar kormány részéről K h u e n - H é d e r v á r y gróf miniszterelnök, H a z a y Samu honvédelmi miniszter, a közös kormány részéről S c h ö n a i c h báró hadügyminiszter, továbbá M o n t e c u c c o l i gróf tengerészeti parancsnok vettek részt. A mai ülésen W i n d i s c h g r ä t z herceg a szűkebb albizottság nevében tett jelentést, amihez A p p o n y i Albert gróf, T a l l i á n Béla, M i k l ó s Ödön és B a k o n y i Samu szóltak hozzá. Ezután H o f f m a n n altábornagy nyújtott bizalmas felvilágosítást egyes kérdésekre. Az ülés folyik.

Ugyancsak ma délelőtt tartott ülést a magyar delegáció élmezési albizottsága is M i k l ó s Ödön elnöklésével, amelyen tudomásul vették az összes jelentéseket.

Miniszterek utja.

Budapest, okt. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf miniszterelnök ma délután 2 óra 40 perckor visszautazott Budapestre. A miniszterelnök tegnap délután még S z é c h e n y i gróf főlovászmester látogatását fogadta, majd H i e r o n y m i kereskedelmi miniszterrel tanácskozott, este pedig részt vett A e h r e n t h a l gróf estélyén.

Mint Bécsből sürgönyzik, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, aki csütörtök óta Bécsben tartózkodik, ma Bécsből visszautazott Budapestre.

A pénzügyminiszter exposéja.

Budapest, okt. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A delegáció holnap félbeszakítja a tanácskozásait, hogy a delegátusok jelen lehessenek a képviselőház szerdai ülésén, a melyen L u k á c s László pénzügyminiszter betérjeszti az 1911-iki költségvetést és elmondja exposéját. Politikai körökben sokat várnak a pénzügyminiszter exposéjától, mert a miniszter, a hírek szerint, ki fog terjeszkedni az összes pénzügyi kérdésekre, nevezetesen a bank-

tárgyalásokra, valamint a monopóliumokra is.

A horvát választások.

Budapest, okt. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zágrábról jelentik, C h a v r a k Levin bányhelyettes a választási mozgalmak során beszédet mondott, a melyben kijelentette, hogy ő mindenben azonosítja magát a bán programjával.

A husrágaság ellen.

Budapest, okt. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyarországi szociáldemokrata párt tegnap délután népes tüntető felvonulást és népgyűlést tartott a drágaság, nevezetesen a husrágaság ellen. Ugy a felvonulás mint a gyűlés imponzans volt s a gyűlésen többek felszólalása után határozati javaslatot fogadtak el, amely megállapítja, hogy a drágaság oka az agráriusokat védő vámsorompó. Követeli a határozat, hogy ezzel a politikával a kormány szakítson, pillanatnyi segítségképpen pedig engedje meg az élő marhák korlátlan behozatalát.

Ugyancsak a husrágaság ügyében ma délelőtt a főváros törvényhatósága is folytatta tanácskozását.

A Parceval utja.

Budapest, okt. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Parceval III.” nevű katonai léghajó, amely tegnap délelőtt 9 órakor indult el Bécsből, hogy Budapestre röpjön, tegnap csak Győrre jutott el s ott délután leszállt. A léghajó az éjszakát itt töltötte s ma reggel ismét felszállt. Ma azonban csak Komáromig jutott el, ahol ismét le kellett szállania. A Parceval holnap ismét folytatja útját s azt hiszik, hogy délelőtt Budapesten lesz.

A szíami király meghalt

Budapest, október 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bangkokból jelentik, C h u l a l o n g k o r u szíami király, aki Budapesten is járt, tegnapelőtt meghalt.

Öngyilkos ujságíró.

Budapest, október 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) C s e r n a Pál hírlapíró tegnap revolverrel mellbelőtte magát s halálosan megsebesült. Tettének okát nem tudják.

A portugál események.

Budapest, okt. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Lissabonból sürgönyzik, a köztársasági kormány erőlyesen folytatja megkezdett politikáját, amely a köztársaság megalapozását célozza s így tegnap elrendelte az összes iskolák államosítását.

Határidő-üzet.

Buza (októberre)	21 04	—
Buza (áprilisra)	20 92	—
Zab (áprilisra)	16 68	—
Tengeri (májusra)	11 08	—

Közgazdaság.

Lódíjazás Nagybecskereken.

A torontálmegyei gazdasági egyesület f. hó 23-án tartotta meg ez évi IV-ik lódíjazását Nagybecskereken. A lódíjazással egyidejűleg szarvasmarha díjazást akart tartani az egyesület, azonban a fellépett száj és körömfájás miatt ezt el kellett halasztani.

A díjazás d. e. fei 10 órakor kezdődött s a bíráló bizottság a következő tagokból állott:

I. csoport: Csikós kancáknál: Elnök Jäger Árpád százados. Tagok Strusz Szerafin, Steyer István, Fülöp György, Kovács Gyula, Krumenacker János.

II. csoport: 3-4 éves kancáknál: Elnök dr. Perisics Zoltán, Tagok Csokonay Árpád, Kaufmann István, Léhman János.

III. csoport: 1-2 éves kancáknál: Elnök Marton Andor. Tagok Jakabházy Béla, Etlinger Péter, Weress Kelemen, Linster János, Schmidt Péter.

A díjazás eredménye a következő volt: I. csoport: Csikós kancáknál: I. díjat, 40 koronát nyert: Röhrich Péter Nagybecskerek. II. díjat, 30-30 kor. nyertek: Krumenacker József Nagybecskerek és Torán

Károly Klekk. III. díjat, 10-10 koronát nyertek: Prech József Elemér, Maló Zuzsa Szerbaradác, Erdelján Száva és Bagyin Marián Nagybecskerek.

II. csoport: 3-4 éves kancáknál 20-20 koronát nyertek: Bogároski Néca Melence és Petschner János Klekk. 10-10 koronát nyertek: Steyer István, Krumenacker János és Bánvég Péter Nagybecskerek, Steyer János Klekk, Schneider Ferenc Lázárföld.

III. csoport: 1-2 éves kancáknál. 20 koronát nyert: Weimer István Bégaszentgyörgy; 10-10 koronát nyertek: Steyer István, Krumenacker Ferenc, Röhrich Péter, Grozdán Stevó, Ferdinándi János és Léhmann Mihály Nagybecskerek; Glaser Jakab Csöztelek; Bogároski Néca Melence; Adler Antal Katalinfalva; Schiro János Katalinfalva; Schneider Ferenc Lázárföld.

A díjakat a gazdasági egyesület elnöksége nevében Marton Andor osztotta ki a jutalmazottak között, ki a díjak kiosztása után beszédet intézett a megjelentekhez s egyben üdvözölte Jäger Árpád versecci méntelepi parancsnokot, ki Döhrmann Henriktől vette át a parancsnokságot, akinek pedig vármegyénk lótenyésztése sokat köszönhet. A beszédet Kaufmann István német nyelven tolmácsolta a megjelenteknek.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

28183/1910. sz. Az aradi m. kir. jószágigazgatóságtól

Árverési hirdetmény.

A három tagból álló **magyarszákosi 1502 hold 504 öles kincstári birtok haszonbérbeadása** végett Lugoson, a kincstári ispánság hivatalos helyiségében 1910. évi **november 3-án d. e. 9 órakor** újból nyilvános versenytárgyalás fog tartatni, melyen úgy szóbeli, mint írásbeli ajánlatok tehetők.

Bánatpénzül az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-a teendő le.

A zárt írásbeli ajánlatok 1 koronás bélyeggel ellátva, lepecsételve, kellő felirattal és az előirt bánatpénzzel felszerelve, az árverés megkezdéseig, az árverés megtartásával megbízott hivatalhoz adandók be.

A írásbeli ajánlatokban a megajánlott évi haszonbér nemcsak számokkal, hanem betűkkel is tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy az ajánlattevő az árverés feltételeit ismeri, azoknak magát föltétlenül aláveti.

Szó és írásbeli ajánlattevők, kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és bérleti képességüket.

Oly egyének, akik a kincstárral szemben haszonbéri, vagy egyéb hátrálékban vannak, továbbá, kik csőd. gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereségvágyból eredő büntetést elítéltek, az árverésen részt nem vehetnek.

Elkészt, vagy távirati, valamint utóajánlatok, semmi szin alatt sem fognak figyelembe vétetni.

Bérbeadó kincstár fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tetszése szerint szabadon választhasson, esetleg az ajánlatokat minden indokolás nélkül visszautasíthassa.

A részletes haszonbérleti feltételek a fentnevezett ispánságnál bármikor megtekinthetők.

A fenti birtok haszonbérbe vételére nézve kétféle módon lehet ajánlatot tenni és pedig:

1. Az 1910. évi október 1-től 1916. évi szeptember 30-ig terjedő 6 évi bértartamra évi 12400 kor. bér kikiáltási ár alapján.

2. Az 1910. évi október 1-től 1922. évi szeptember 30-ig terjedő 12 évi bértartamra évi 12400 kor. bér kikiáltási ár alapján és az árverési és a szerződési feltételek értelmében a következőkben kiemelt különlegesebb kötelezettségek mellett.

Bérlő köteles a házi kezelésre alkalmas 529—¹⁴²⁵/₁₆₀₀ holdas „Gertenyes” birtokrészen saját költségén:

a) legkésőbb 1911. év végéig legalább 80 darab szarvasmarhára istállót és 8 cseléd részére megfelelő cselédlakást:

b) legkésőbb 1912. év végéig 12 lóra álló és 40 kocára sertésolat:

c) legkésőbb 1912. év végéig legalább 3 szobából és a szükséges melléképületekből álló lakóházat és még négy családos cselédnek megfelelő cselédlakot építtetni.

Az összes építkezés a m. kir. jószágigazgatóságnak előzetesen bemutatandó és általa elfogadott terv és költségvetés szerint lesz bérlő által saját költségén eszközözendő.

Az épületek a kincstári ispánság által megállapítandó helyen kivétel nélkül égetett téglából, vagy terméskő alapon, kő, téglából, vagy vályogfalakkal és cserépfedéssel lesznek építendőek.

A bérletidő lejártával, vagy bírói kimozdítás esetén a bérlet megszüntével az összes épületek, valamint kutak és kerítések minden ellenszolgáltatás nélkül a haszonbérbeadó kir. kincstár tulajdonába mennek át.

Bérlő kötelezi magát, hogy a felsorolt épületek építkezési költségét, de legalább 60.000 koronát, szóval hatvanezer koronát a haszonbéróvadékon felül a haszonbér szerződés aláírásakor akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapírokkal az aradi m. kir. jószágigazgatóságnál letétbe helyezni. A letétet a kir. kincstár az építkezés előre haladásához mért részletekben fogja haszonbérletnek rendelkezésére bocsátani.

Bérlő tartozik az épületeket a lugosi m. kir. kincstári ispánság közbejöttével megállapítandó értékig a kincstár nevében és javára tüzkár ellen a bérlet egész idejére biztosítani és a biztosítási kötvényt a kincstári ispánságnál letétbe helyezni. Tüzkár, vagy egyéb elemi csapások által megrongált épületeket tartozik a bérlő saját költségén helyreállítani, minek megtörténte után a biztosító társaság által fizetett kártalanítási összeg rendelkezésére fog bocsátatni.

Az 529—1425/1600 holdas „Gertyenes“ nevű birtokrészt köteles a bérlő a fekete

ugaros négyes vetésforgó szerint házilag művelni, évenként legalább 50 kat. holdat megtrágyázni. A trágyázott ugar rész zöld takarmány termelésre használható, lucerna kaszálókkal elfoglalt terület fekete ugar részbe betudható.

Az a), b) és c) pontokban felsorolt építkezések befejezésére kitűzött határidőig vagyis az 1914. év végéig bérlőnek meg van engedve, hogy a „Gertyenes“ nevű birtokrészt is ugyanazon feltételek mellett, miként az a birtok többi részére nézve ezen szerződésben megállapítva van albérlőbe, vagy készen művelésre kiadni.

A bérletnek „Gertyenes“ részén kívül eső tagjain bérlőnek meg van engedve az albérlőbe adás, vagy a részes gazdálkodás az egész bérlet idejére, — azon kikötéssel azonban hogy bérlő tartozik tisztán fekete ugaros négyes vetésforgó szerint gazdálkodni, — nevezetesen a bérterületnek évenként 1/4 része fekete ugarra hagyandó, 1/4 részén őszi, 1/4 részén tavaszi és 1/4 részén kapásnövény termelendő olyformán, hogy a váltakozó részek lehetőleg egy-egy összefüggő darabban kerüljenek el. Köteleztetik bérlőt a haszonbérletbe adás esetén az összes bér szerződéseit kívánatra a kincstári ispánságnak bemutatni.

Kaszálókat és legelő területeket a bérlőnek feltörni tilos. Meredek fekvésű legelőkön levő cserjék csak a jószágigazgatóságnak előzetes engedélye után vágathatók és irthatók ki.

Haszonbérlet köteles az egész birtokon bárhol található vízmosásoknak a haszonbérbeadó kir. kincstár által netalan eszközöndő befásítását és megkötését minden kártalanítási igény nélkül tölteni, nemkülönben a már teljesített ilyen munkálatokat minden kártételtől megóvni.

Végül a haszonbér szerződés összes feltételeinek pontos betartása esetén a kir. kincstár a haszonbérleti 12 év letelte után az újabb haszonbérbeadási tárgyalás alkal-

mával, a többi ajánlattevővel szemben egyenlő feltételek mellett további 12 évi bérletre elsőbbséget biztosít.

Ugyanez áll azon esetre is, ha a beérkező bérletajánlatok közül a legelőnyösebb ajánlatot haszonbérlet elfogadja. Arad, 1910. évi október hó 17-én.

M. kir. állami jószágigazgatóság.
(Utánnymás nem díjazatik.) 898—1.1.

Birtokeladás

3310 holdas hegyi birtok Krassószörényvármegyében, közel a vasútállomáshoz.

jutányosan eladó.

A birtokon 500 hold szántóföld van, a többi erdő, bükk, tölgy és legelő.

892—3.3 Bővebb felvilágosítást ad:

KLEIN FERENC és FIA Budapest, gabonacsarnok.

Riessner-kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarékosabb fűtőberendezései

Egészségi szempontból a legideálisabb rendszer. Egyszerű betüzeléssel egész télen ég, miáltal a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betüzelés megtakarítható.

Látható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó.

Gázomlás vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség különösen a szoba alsó légrétegeiben is.

Egyedüli elárúsítás Nagybecskerek és vidéke részére:

Boleszny Antal
vaskereskedésben az arany kaszához
Hunyadi-utca 606/37.

722—60.44

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKERÉK.

Torontáli férfi strapa cipők
frt 3.50

Vidéki megrendelések szívesen és pontosan eszközöltetnek.

Koszoruk Mindszentek napjára

Torontáli cipők, gyermekfehérneműek, mindennemű ruhadiszek

Benó Testvérek ezelőtt A. F. Kokits

divat, rövidáru és cipőraktár — Nagybecskerek.

Telefon 201. Alapított 1870.

641—200.58

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.